

B I B L I O G R A F I A

ALICJA ŁUKA, LEON JAN ŁUKA

BIBLIOGRAFIA POLSKIEJ ARCHEOLOGII PRADZIEJOWEJ
I WZESNOŚREDNIOWIECZNEJ POMORZA WSCHODNIEGO
ZA LATA 1970—1973

Niniejsza bibliografia stanowi kontynuację zestawień bibliograficznych pt. *Bibliografia polskiej archeologii pradziejowej i wczesnośredniowiecznej Pomorza Wschodniego za lata 1945—1966* i *Bibliografia polskiej archeologii pradziejowej i wczesnośredniowiecznej Pomorza Wschodniego za lata 1967—1969* opublikowanych w tomach 2 i 5 „Pomorania Antiqua”.

Bibliografia ma następujący układ:

A. Dział ogólny

1. Bibliografie
2. Czasopisma i prace zbiorowe. Słowniki
3. Organizacja i stan badań. Metody
4. Popularyzacja
5. Muzealnictwo i ochrona zabytków
6. Historia badań (Ogólne i poszczególne osoby)
7. Nauki pomocnicze
 - a — Numizmatyka
 - b — Antropologia
 - c — Językoznawstwo
8. Etnogeneza Słowian (wybór prac uwzględniających źródła z Pomorza Wschodniego)
9. Ogólne
 - a — Opracowania ogólne
 - b — Opracowania regionalne

B. Dział szczegółowy

1. Epoka kamienia i wczesna epoka brązu
2. Kultura łużycka
3. Kultura wschodniopomorska
4. Okres późnolateński, rzymski i wędrówek ludów
5. Okres wczesno- i późnośredniowieczny
6. Różne kultury. Inne.

Bibliografię zamyka skorowidz autorów prac oryginalnych i recenzji.

A. DZIAŁ OGÓLNY

1. Bibliografie

1. BARANOWSKI Henryk: Bibliografia miasta Torunia. Warszawa — Toruń [1972] 8° ss. XV, 241. *Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu*. Rocznik 77 za rok 1972. Zesz. 1. Archeologia, s. 24—25.
2. BURSZTYN bałtycki w piśmiennictwie polskim 1534—1967. Oprac. Teresa Pietrzak. Warszawa 1972 Wydawn. Geologiczne, 8° ss. 68.
M.in. prace o roli bursztynu w starożytności i we wczesnym średniowieczu.
3. ŁUKA Leon Jan: [Bibliografia polskich prac z zakresu sławistyki]. Archeologia. W: Bibliografia polskich prac z zakresu sławistyki. T. 1. Warszawa 1973 Państw. Wydawn. Nauk., s. 4—28. Polska Akademia Nauk. Polski Komitet Sławistów.
M. in. pozycje dot. archeologii Pomorza Wschodniego.

2. Czasopisma i prace zbiorowe. Słowniki

4. INFORMATOR Archeologiczny. Badania 1970. Red. Marek Konopka. Warszawa 1971 8° ss. 291. Ministerstwo Kultury i Sztuki — Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków. Polska Akademia Nauk — Instytut Historii Kultury Materialnej. Polskie Towarzystwo Archeologiczne.
Zawiera m.in. informacje o odkryciach dokonanych na Pomorzu Wschodnim.
5. INFORMATOR Archeologiczny. Badania 1971. Red. Marek Konopka. Warszawa 1972 8° ss. 333. Ministerstwo Kultury i Sztuki — Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków. Polska Akademia Nauk — Instytut Historii Kultury Materialnej. Polskie Towarzystwo Archeologiczne.
Zawiera m.in. informacje o odkryciach dokonanych na Pomorzu Wschodnim.
6. INFORMATOR Archeologiczny. Badania 1972. Red. Marek Konopka. Warszawa 1973 8° ss. 318. Ministerstwo Kultury i Sztuki — Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków. Polska Akademia Nauk — Instytut Historii Kultury Materialnej. Polskie Towarzystwo Archeologiczne.
Zawiera m. in. informacje o odkryciach dokonanych na Pomorzu Wschodnim.
7. KOMUNIKATY Archeologiczne. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Red. Kazimierz Żurowski. Bydgoszcz 1972 8° ss. 160, ilustr. Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków w Bydgoszczy.
8. MAŁY słownik kultury dawnych Słowian. Red. Lech Leciejewicz. Warszawa 1972 Wiedza Powszechna 16° ss. 674, nlb. 2, tabl. 32, tablica synchronizacyjna, map 6, ilustr.
Zawiera m.in. hasła: Aistowie, s. 12 (Z. Bukowski), Askaukalis, s. 19—20 (Z. Bukowski),

- Baby kamienne, s. 23 (J. Gąssowski), Bałtyk, s. 25—26 (L. Leciejewicz), Bastarnowie, s. 27—28 (Z. Bukowski), Burgundowie, s. 56 (Z. Bukowski), Bursztyn, s. 56—57 (M. Dekówna), Bursztynowy szlak, s. 57—58, z mapką (Z. Bukowski), Etruskowie, s. 108 (Z. Bukowski), Kultura grobów jamowych, s. 127—129, z 2 ryc. (Z. Bukowski), Kaszubi, s. 169 (L. Leciejewicz), Łódzie i statki, s. 217—218, z ryc. (L. Leciejewicz), Pomorze, s. 301 (L. Leciejewicz), Prusy, s. 314 (A. Wędzki), Truso, s. 389 (A. Wędzki), Wschodniopomorska kultura, s. 415 (Z. Bukowski), Żegluga, s. 428—429 (L. Leciejewicz).
9. POMMERSCHE Funde und Ausgrabungen aus den 30 er und 40 er Jahren. Beiheft zum Atlas der Urgeschichte. Red. H. J. Eggers. T. 10. Tafelband. Hamburg 1964, tabl. 120. T. 11. Textband. Hamburg 1969 4° ss. 135, tabl. 3, ilustr. 7.
Rec.: Gurba Jan, *Materiały Zachodniopomorskie*. T. 16: 1970 druk.: 1973 s. 644—646; Siuchniński Kazimierz, *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 528—534.
10. POMORANIA Antiqua. T. 3. Red. Leon Jan Łuka. Wrocław—Gdańsk 1971 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 575, tabl., tab., ilustr., sum. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.
Tom poświęcony pamięci Profesora Doktora Józefa Kostrzewskiego.
11. POMORANIA Antiqua. T. 4. Red. Leon Jan Łuka. Wrocław—Gdańsk 1972 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 534, tabl., tab., ilustr., sum. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.
12. SŁOWNIK Starożytności Słowiańskich. Encyklopedyczny zarys kultury Słowian od czasów najdawniejszych do schyłku wieku XII. Red. Gerard Labuda, Zdzisław Stieber. Tom czwarty P—R. Część pierwsza — P. Wrocław 1970 4° ss. 427, ryc. 232. Tom czwarty P—R. Część druga — Q—R. Wrocław 1972 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 4° ss. 429—665, ryc. 233—328, tabl. Polska Akademia Nauk. Komitet Słowianoznawstwa
Zawiera m. in. hasła dot. Pomorza Wschodniego.
13. ZESZYTY Naukowe Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Zesz. 45. Archeologia. [Zesz.] III. Red. Kazimierz Żurowski. Toruń 1972 8° ss. 221, ilustr.

3. Organizacja i stan badań. Metody

14. DZIAŁALNOŚĆ Wydziału I Nauk Społecznych i Humanistycznych Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (za lata 1963—1970). Zebrał B[ogusław] K[reja]. *Rocznik Gdański*. T. 31: 1971, [druk.:] 1973, zesz. 2, s. 273—301.
M.in. o działalności Komisji Archeologicznej Wydziału I GTN.
15. HENSEL Witold: Prahistoria i archeologia średniowieczna. Osiągnięcia i perspektywy ich rozwoju. Referat na II Kongres Nauki Polskiej. [Warszawa 1973] 4° ss. 31. Maszynopis powiel.
16. JAWORSKI Marian, KRAUZE Jerzy, LEMPKA Aleksander, RICHTER Stanisław: Badania metodami chromatograficzną i spektrofotometryczną przedmiotów bursztynowych pochodzących z wykopalisk archeologicznych. *Fontes Archaeologici Posnanienses*. T. 21: 1970 s. 230—238, ryc. 6, rês., sum.
17. ŁUKA Leon Jan: Dorobek gdańskiej archeologii, *Kalendarz Gdański*. Rok 1971 s. 84—86, ilustr.
18. OKULICZ Jerzy: Stan i perspektywy badań nad późną epoką brązu i wczesną epoką żelaza w Polsce północnej. *Sprawozdania Archeologiczne*. T. 23: 1971 s. 450—455.
19. PELCZAR Marian: Zarys dziejów Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (1922—1971). W: Pięćdziesiąt lat Gdańskiego Towarzystwa Naukowego 1922—1972. Księga Pamiątkowa. Gdańsk 1972 s. 9—213.
Na s. 167—169 o działalności Komisji Archeologicznej Wydziału I GTN.
20. SZYMAŃSKA Aleksandra: Sprawozdanie z działalności Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Archeologicznego w latach 1960—1967. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 551—561.

4. Popularyzacja

21. ARCHEOLOGIA w szkole. Z *Otchłani Wieków*. R. 38: 1972 s. 180—181.
O współpracy Liceum Ekonomicznego w Starogardzie Gdańskim z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.
22. CHOŃSKA Elżbieta: O nowej formie popularyzacji archeologii. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 529—532.
23. GAŚSOWSKI Jerzy, KEMPISTY Andrzej: Przewodnik archeologiczny po Polsce. Wrocław 1973 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° s. 91, ryc. 18, mapy.
M.in. opis stanowisk archeologicznych z terenu Pomorza Wschodniego.
24. KOLEKCJA popielnic twarzowych. [Wejherowo 1972]. Składanka. Oprac. Barbara Wiącek. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.
Toż w jęz. angielskim: Collection of face urns. [Wejherowo 1972]. Oprac. Barbara Wiącek.
Toż w jęz. niemieckim: Gesichtsturnen Sammlung. [Wejherowo 1972]. Oprac. Barbara Wiącek.
25. KONOPKA Marek: Wzory prastare i nowe. Z *Otchłani Wieków*. R. 38: 1972 s. 181—183, ryc. 6.

5. Muzealnictwo i ochrona zabytków

26. BIBLIOTEKI Gdańska — Gdyni — Sopotu. Informator. Gdańsk 1970 8° ss. 189. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej — Wydział Kultury w Gdańsku. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich — Oddział Trójmiasto.
Na s. 131 o bibliotece Muzeum Archeologicznego w Gdańsku.
27. KONOPKA Marek: Z działalności polskich muzeów archeologicznych. *Muzealnictwo*. Nr 19: 1970 s. 136—138.
28. LORENTZ Stanisław: Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce. Warszawa 1971 Wydawn. Interpress 8° ss. 345, nlb. 3, tabl.
O Muzeum Archeologicznym w Gdańsku na s. 77.
29. LORENTZ Stanisław: Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce. Wyd. II. Poprawione i uzupełnione. Warszawa 1973 Wydawn. Interpress 8° ss. 415, nlb. 2, tabl.
O Muzeum Archeologicznym w Gdańsku na s. 87—88.
30. ŁUKA Alicja: Sprawozdanie z działalności Muzeum Archeologicznego w Gdańsku w latach 1967—1968. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 533—550.
31. ŁUKA Alicja: Wystawa o prasłowiańskich grodach kultury łużyckiej na pograniczu Wielkopolski i Kujaw. *Wiadomości Archeologiczne*. T. 35: 1970 s. 582—583, ryc. 2.
Dot. wystawy eksponowanej w 1969 r. w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.
32. MAMUSZKA Franciszek: Przechadzka po muzeach Gdańska. *Kalendarz Gdański*. Rok 1970 s. 118—121.
Na s. 120 o zbiorach Muzeum Archeologicznego w Gdańsku.
33. MUZEUM Archeologiczne w Gdańsku. [Informator]. Oprac. Alicja Łuka. Gdynia 1970 16° ss. 8. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.
34. PODGÓRSKI Janusz T.: Chrońmy zabytki archeologiczne województwa gdańskiego. Wrocław—Gdańsk 1972 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 63, nlb. 1, tabl. 11, ryc. 33, bibliogr., sum. *Zeszyty Popularnonaukowe Muzeum Archeologicznego w Gdańsku* pod red. L.J. Łuki. Zesz. 1.
Rec.: Żurowski Tadeusz R[oman], Z *Otchłani Wieków*. R. 39: 1973, s. 66—67.
35. RAJEWSKI Zdzisław: Muzealnictwo i konserwatorstwo w XXV-leciu PRL. *Wiadomości Archeologiczne*. T. 36: 1971 zesz. 1 s. 5—18, ryc. 7, sod., sum.
36. SMOLAREK Przemysław: Wystawa pt. „Hanse in Europa” w Kolonii. *Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów*. Nr 106/107: 1973 s. 115—121.
M.in. o części archeologicznej wystawy przygotowanej przez Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.

37. WIĄCEK Barbara: Czasowa ekspozycja Muzeum Archeologicznego w Gdańsku „Dorobek archeologii na Pomorzu Gdańskim w 25-lecie PRL”. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 479—491, ryc. 8.
38. WIĄCEK Barbara: Stała wystawa archeologiczna w Muzeum w Elblągu. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 521—527, ryc. 5.

6. Historia badań (Ogólne i poszczególne osoby)

a — Ogólne

39. HILCZERÓWNA Zofia: Cwierćwiecze badań nad historią kultury materialnej Polski wczesnośredniowiecznej. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 18: 1970 nr 4 s. 647—668.
40. ŁUKA Leon Jan: Polskie badania archeologiczne na Pomorzu Gdańskim w okresie międzywojennym (1918—1939). *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 67—80, sum.
41. PRZEWOŻNA Krystyna: Z dziejów badań nad okresami późnolateńskim i wpływów rzymskich na Pomorzu Wschodnim. *Archeologia Polski*. T. 17: 1972 s. 127—142, Zsf.

b — Poszczególne osoby

42. [Prof. Konrad Jażdżewski]. Poczet archeologów polskich. Prof. Konrad Jażdżewski. *Z Otchłani Wieków*. R. 36: 1970 s. 83—85, fot.
43. KOSTRZEWSKI Józef: Z mego życia. Pamiętnik. Wrocław 1970 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 356, ryc. 44, skorowidz nazwisk.
44. PRZEWOŻNA Krystyna: Józef Kostrzewski jako badacz przeszłości Pomorza. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne*. Zesz. 45. *Archeologia*. [Zesz.] III. Toruń 1972 s. 4—14, fot., Zsf.
45. ZBIERSKI Andrzej: Władysław Łęga. *Rocznik Gdański*. T. 29—30: 1970 s. 183—190.
46. [ŁUKA Leon Jan]. Poczet archeologów polskich. Leon Jan Łuka. *Z Otchłani Wieków*. R. 38: 1972 s. 262—264, fot.

7. Nauki pomocnicze

a — Numizmatyka

47. ANDERS Danuta: Skarb szelągów krzyżackich z kamienicy „Pod gwiazdą” [Informator]. Toruń 1969.
Rec.: Męclewska Marta, *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 14: 1970 zesz. 1, s. 61—62.
48. KMIETOWICZ Anna: Skarb dirhemów arabskich i bursztynu z Tucholi, woj. Bydgoszcz. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 14: 1970 zesz. 3 s. 163—168, sum.
49. KRZYŻANOWSKA Aleksandra: Rzadki aureus Galeriusza Maximiana w zbiorach Muzeum Archeologicznego w Gdańsku. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 365—367, ryc. 1, sum.

b — Antropologia

50. FLORKOWSKI Andrzej: Szczątki ludzkie z cmentarzyska z okresu rzymskiego w Gostkowie, pow. Toruń. *Wiadomości Archeologiczne*. T. 15: 1970 s. 522—556, tabl. 10, sod., sum.

51. GŁADYKOWSKA-RZECZYCKA Judyta: Anatomiczny układ szczątków kostnych w popielnicach grobów ciałopalnych. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 101—115, tab. 3, sum.
52. GŁADYKOWSKA-RZECZYCKA Judyta: Historia, rozwój i wyniki badań materiałów kostnych z cmentarzysk ciałopalnych ze szczególnym uwzględnieniem Polski. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 21—66, ryc. 21, tab. 11, sum.
53. GŁADYKOWSKA-RZECZYCKA Judyta: Materiały kostne z grobów ciałopalnych z Luzina, pow. Wejherowo. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 289—333, ryc. 28, tab. 3, sum.
54. GŁADYKOWSKA-RZECZYCKA Judyta: Próba odtworzenia stosunków demograficznych w oparciu o wyniki badań antropologicznych cmentarzysk ciałopalnych. W: *Rozwój i dorobek antropologii polskiej w 25-lecie PRL. Materiały z Sesji Naukowej w dniach 14—15 IV 1969 roku*. Poznań 1971 s. 183—185. Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Biologii i Nauk o Ziemi. Seria Antropologia. Nr 1.
55. KAPICA Zdzisław: Uwagi merytoryczne na marginesie pracy N. Mazurowskiej pt. *Analiza antropologiczna grobów ciałopalnych z cmentarzyska w Węsierszach, pow. Kartuszy*. *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Seria Archeologiczna*. Nr 18: 1971 s. 271—283, ryc. 4, tab. 4.
56. MALINOWSKI Andrzej: Ekspertyza antropologiczna przepalonych kości ludzkich z wybranych popielnic ludności kultury pomorskiej ze zbiorów muzeów w Bydgoszczy i Toruniu. *Fontes Archaeologici Posnanienses*. T. 21: 1970 s. 141—147, Zsf., sum.

c — językoznawstwo

57. RUDNICKI Mikołaj: Prasłowiańskie (i zarazem prapolskie) państwo na ziemiach polskich. (Legenda Lecha). *Prace Filologiczne*. T. 19: 1969 s. 285—295.
Rec.: Brocki Z[ygmunt], *Nautologia*. R. 6: 1971 nr 1(21) s. 53.
58. URBĄNCZYK Stanisław: [Hasło:] Rozewie. *Słownik Starożytności Słowiańskich*, T. 4 cz. 2, 1972 s. 560—561.

8. Etnogeneza Słowian (wybór prac uwzględniających źródła z Pomorza Wschodniego)

59. HENSEL Witold: [Hasło:] Etnogeneza Słowian. *Mały Słownik Kultury Dawnych Słowian*. Warszawa 1972 s. 433—444.
60. JAŻDŻEWSKI Konrad: [Hasło:] Praojczyzna Słowian. *Słownik Starożytności Słowiańskich*. T. 4 cz. 1, 1970, s. 301—305.
61. KOSTRZEWSKI Józef: O pochodzeniu grupy północnej (oksywskiej) kultury wenedzkiej późnego okresu lateńskiego. W: *Europa—Słowiańszczyzna—Polska. Studia ku uczczeniu Profesora Kazimierza Tymienieckiego*. Poznań 1970 s. 161—172 ryc. 11.
62. SULIMIRSKI Tadeusz: Die Veneti-Venedae und deren Verhältnis zu den Slawen. W: *Berichte über den II. Internationalen Kongress für Slawische Archäologie*. Bd. II. Berlin 1973 s. 381—387, streszcz. w jęz. polskim.
63. SULIMIRSKI Tadeusz: Zagadnienie starożytnych Wenedów-Wenedów na ziemiach słowiańskich. W: *Kongres Współczesnej Nauki i Kultury Polskiej na Obczyźnie*. Londyn 9—12 września 1970. T. 1 s. 99—108, ryc. 10.

9. Ogólne

a — Opracowania ogólne

64. BUKOWSKI Zbigniew, WIELOWIEJSKI Jerzy: Narzędzia przetwórstwa zbożowego na ziemiach polskich (Od wczesnego neolitu do okresu wczesnośredniowiecznego). *Studia z Dziejów Gospodarstwa Wiejskiego*. T. 12: 1970. Zesz. 1 s. 9—100, rés.
65. GEDL Marek: Archeologia pierwotna i wczesnośredniowieczna. Część III. Epoka brązu i wczesna epoka żelaza na terenie Europy. Kraków 1973 8° ss. 205, tabl. 37, mapy 3, tablica chronologiczna. Uniwersytet Jagielloński.
Zawiera m.in.: Kultura urn domkowych, s. 134—135, tabl. XXI, ryc. 12—22; kultura pomorska, s. 143—148, tabl. XXXVI, ryc. 1—44.
66. GODŁOWSKI Kazimierz, KOZŁOWSKI Janusz K.: Historia starożytna ziem polskich. Kraków 1971 8° ss. 183, bibliogr., tabl. 11, map 8. Uniwersytet Jagielloński.
67. HENSEL Witold: Polska starożytna. Wrocław 1973 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 556, ryc. 376, indeksy, bibliogr. Polska Akademia Nauk. Instytut Historii Kultury Materialnej.
68. KUCHARENKO Ju[r]ij V[ladimirovič]: Archeologija Pol'si. Moskva, 1969 Nauka 8° ss. 237, tabl. 56. Akad. Nauk SSSR. Instytut Archeologii.
Rec.: Dąbrowski Krzysztof, *Z Otcztani Wieków*. R. 38: 1972 s. 73—74.
69. ŁOWMIAŃSKI Henryk: Początki Polski. Z dziejów Słowian w I tysiącleciu n.e. Tom 4, Warszawa 1970 Państw. Wydawn. Nauk. 8° ss. 538, map 12.
70. ŁOWMIAŃSKI Henryk: Początki Polski. Z dziejów Słowian w I tysiącleciu n.e. Tom 5. Warszawa 1973 Państw. Wydawn. Nauk. 8° ss. 629, nlb. 1, map 12.
- 70a. ŁUKA Leon Jan: Wierzenia pogańskie na Pomorzu Wschodnim w starożytności i we wczesnym średniowieczu. Wrocław 1973 Zakł. Nar. im. Ossolińskich. Wyd. PAN 8° ss. 89, nlb. 2, ryc. 58, bibliogr., tabl. chronologiczna. *Zeszyty Popularnonaukowe Muzeum Archeologicznego w Gdańsku* pod red. Leona Jana Łuki. Zesz. nr 2.
71. MASICKA Halina: Bursztyn i jego występowanie w obrębie Zatoki Gdańskiej. Gdańskie Towarzystwo Naukowe. Rozprawy Wydziału III. Zesz. 7. Gdańsk 1970 s. 29—48, tab. 9, ryc. 8, bibliogr., sum.

b — Opracowania regionalne

72. GIERSEWSKI Stanisław: Elbląg. Przeszość i teraźniejszość. Gdańsk 1970 Wydawn. Morskie 8° ss. 297, nlb. 1, ilustr.
Z treść: s. 9—14 najdawniejsze dzieje osadnictwa, s. 14—18 sprawa Truso.
73. ŁUKA Leon Jan: Chojnice. Dzieje miasta i powiatu. Starożytność i wczesne średniowiecze w świetle wykopalisk. W: Chojnice. Dzieje miasta i powiatu, pod red. S. Gierszewskiego Wrocław 1971 Zakł. Nar. im. Ossolińskich s. 31—47, ryc. 17, bibliogr.

B. DZIAŁ SZCZEGÓŁOWY

1. Epoka kamienia i wczesna epoka brązu

74. GINTER Bolesław: Remark on the Origin of Some Mesolithic Cultures in Poland. W: *The Mesolithic in Europe*, pod red. Stefana K. Kozłowskiego. Warszawa 1973 s. 177—186.
75. KEMPISTY Elżbieta: The Complex of Comb- and Pit-Marked Pottery. W: *The Neolithic in Poland*. Wrocław 1970 s. 232—295, ryc. 74—101.

76. KOWALCZYK Jan: The Funnel Beaker Culture. W: The Neolithic in Poland. Wrocław 1970 s. 144—177, ryc. 44—54.
77. KOZŁOWSKI Janusz K.: Archeologia prahistoryczna. Część II. Młodsza epoka kamienia. Kraków 1973 8° ss. VII, 314, nlb. 2, ilustr. Uniwersytet Jagielloński.
78. KOZŁOWSKI Stefan Karol: Pradzieje ziem polskich od IX — do V tysiąclecia przed n.e. Warszawa 1972 Państw. Wydawn. Nauk. 8° ss. 321, map 22 poza tekstem.
Rec. [Gurba Jan] J.G., *Z Otcłtani Wieków*. R. 38: 1972 s. 232—234.
79. MACIUKIEWICZ-CZARNECKA Barbara: Materiały z osady kultury pucharów lejkowatych na stan. 5 w Pałczu, pow. Bydgoszcz. *Fontes Archaeologici Posnanienses*. T. 21: 1970 s. 23—49, ryc. 19, tab., Zsf., sum.
80. SARNOWSKA Wanda: Związki Pomorza ze Śląskiem i Wielkopolską w I okresie epoki brązu. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 9—20, ryc. 20, sum.
81. TETZLAFF Wanda: Rozwój badań nad kulturą rzucewską. *Fontes Archaeologici Posnanienses*. T. 21: 1970 s. 14—22, Zsf., sum.
82. TETZLAFF Wanda: The Rzucewo Culture. W: Neolithic in Poland. Wrocław 1970 s. 356—365, ryc. 123—127.
83. WIŚLAŃSKI Tadeusz: Główne nurty rozwoju neolitu w Polsce północno-zachodniej. W: Problemy badań archeologicznych Polski północno-zachodniej. Materiały z Sesji Naukowej zorganizowanej z okazji 50-lecia Katedry Archeologii Pradziejowej i Wczesnośredniowiecznej U[niwersytetu] [im.] A[dama] M[jickiewicza], Poznań 20—21 listopada 1969 r. Poznań 1972 s. 61—70.
84. WIŚLAŃSKI Tadeusz: The Globular Amhora Culture. W: The Neolithic in Poland. Wrocław 1970 s. 178—231, ryc. 55—73.
85. KOMUNIKATY
Informator Archeologiczny. Badania 1972. Warszawa 1973: Tolkmicko, pow. Elbląg. Stanowisko wydmy grupy rzucewskiej kultury pucharów lejkowatych, s. 51.

2. Kultura łużycka

86. BOGUWOLSKI Ryszard: Sprawozdanie z badań ratowniczych w Parskach, pow. Grudziądz na stanowisku I w 1968 r. *Komunikaty Archeologiczne*. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Bydgoszcz 1972 s. 3—5, ryc. 2.
87. GEDL Marek: Materiały kultury łużyckiej i wschodniopomorskiej z terenu Pomorza Wschodniego i ziemi chełmińskiej ze zbiorów niemieckich. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 145—203, tabl. 13, sum.
88. MALINOWSKI Tadeusz: Bursztyn we wczesnej epoce żelaza. *Problemy*. R. 26: 1970 nr 12(297) s. 739—744, ryc. 7.
89. KOMUNIKATY
Informator Archeologiczny. Badania 1970: Krostkowo, pow. Wyrzysk — osada okresu wczesnego i środkowego lateńskiego, s. 101—102.
Informator Archeologiczny. Badania 1970 (s. 141), 1971 (s. 75—76): Baldram, pow. Kwidzyn — grodzisko okresu halsztackiego.
Informator Archeologiczny. Badania 1971 (s. 65), 1972 (s. 78): Siemirowice, pow. Łębork — cmentarzysko kurhanowe IV—V okresu epoki brązu.

3. Kultura wschodniopomorska

90. BOGUWOLSKI Ryszard: Grób skrzynkowy kultury pomorskiej w Bąkowie, pow. Świecie n. Wisłą. *Informator Muzeum w Grudziądzu*. R. 11: 1970 nr 4 s. 62—64, ryc. 2.

91. BOGUWOLSKI Ryszard: Nowe odkrycia. *Informator Muzeum w Grudziądzu*. R. 14: 1973 nr 1 s. 9—12, ryc. 2.
Dot. odkryć cmentarzyska w Ernestowie, pow. Świecie n. Wisłą.
92. BUKOWSKI Zbigniew: Tarcze oraz ich wyobrażenia w kulturach łużyckiej i wschodniopomorskiej. *Archeologia Polski*. T. 16: 1971 s. 177—196, ryc. 8, sum.
93. GEDL Marek: Materiały kultury wschodniopomorskiej z województwa gdańskiego w zbiorach niemieckich. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 305—363, tabl. 10, ryc. 3, sum.
94. HENSEL Witold: Archeologia i prahistoria. Studia i szkice. Wrocław 1971 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 619, ryc. 40, indeksy. Polska Akademia Nauk. Instytut Kultury Materialnej.
Z treści: Kierunki ekspansji archeologicznej kultury „pomorskiej” (wejherowsko-krotoszyńskiej) — s. 24—78.
Rec.: Tyszkiewicz Jan, *Z Otchłani Wieków*. R. 37: 1971 s. 311—312.
95. KRUK Janusz: Zagadnienie podziału, chronologii i genezy popielnic twarzowych z wczesnej epoki żelaza w Polsce. *Archeologia Polski*. T. 14: 1969.
Rec.: Marciniak Józef, *Sprawozdania Archeologiczne*. T. 23: 1971 s. 361—366.
96. KUCZKOWSKI Wojciech: Prace archeologiczne Muzeum im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy. Prace wykopaliskowe w Białosłiwie. *Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków*. Nr 98: 1972 s. 4—5.
Sprawozdanie z badań na cmentarzysku i osadzie z wczesnej epoki żelaza w Białosłiwie, pow. Wyrzysk.
97. ŁUKA Leon Jan: Obrządek pogrzebowy i wierzenia u plemion kultury wschodniopomorskiej na Pomorzu Gdańskim. Część II. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 21—100, ryc. 31, sum.
98. ŁUKA Leon Jan: Powstanie i rozwój kultury wschodniopomorskiej. *Gdańskie Zeszyty Humanistyczne*. R. 13: 1970. *Historia*. Nr 7 s. 5—19 ryc. 5, sod., sum.
99. MALINOWSKI Tadeusz: Obrządek pogrzebowy ludności kultury pomorskiej. Wrocław 1969.
Rec.: Krzyżaniak Lech, *Fontes Archeologici Posnanienses*. T. 21: 1970 s. 294—296; Marciniak Józef, *Sprawozdania Archeologiczne*. T. 24: 1972 s. 510—518.
100. PODGÓRSKI Janusz: Osada odlewców w Juszkowie. *Z Otchłani Wieków*. R. 37: 1971 s. 79—81, ryc. 3.
101. PODGÓRSKI Janusz T.: Tymczasowe wyniki badań wykopaliskowych prowadzonych w 1969 r. na stanowisku 3 w Juszkowie, w pow. gdańskim. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 205—234, ryc. 16, sum.
102. PODGÓRSKI Janusz T.: Z badań wykopaliskowych w Juszkowie (Będzieszynie) w pow. gdańskim (1967—1969). *Sprawozdania Archeologiczne*. T. 23: 1971 s. 79—92, ryc. 5, sum.
103. RÓŻAŃSKA Halina: Przyczynek do problematyki zdobnictwa naczyń kultury pomorskiej. *Wiadomości Archeologiczne*. T. 38: 1973 s. 235—238, ryc. 1, sod., sum.
104. RÓŻAŃSKA Halina: Wyniki badań w 1967 r. na cmentarzysku kultury pomorskiej w Sopieszynie, pow. Wejherowo, stanowisko 1. *Wiadomości Archeologiczne*. T. 35: 1970 s. 84—91, ryc. 9, sod., sum.
105. SKARBEEK Elżbieta: Sprawozdanie z badań ratowniczych na cmentarzysku kultury pomorskiej w Pęgowie, pow. Gdańsk. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1974 s. 335—352, ryc. 4, sum.
106. SKARBEEK Elżbieta: Sztuka kultury pomorskiej. W: Materiały do prahistorii ziem polskich. Cz. IV. Epoka brązu i wczesna epoka żelaza. Zesz. 1. Materiały kultury łużyckiej i kultury pomorskiej. Warszawa 1971 s. 11—194, tabl. XVII—XXIII.
107. SOBOCIŃSKI Marian: Materiał kostny zwierzęcy z okresu kultury wschodnio-

- pomorskiej w wykopaliskach z Juszkowa, pow. Gdańsk. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 235—246, tab. 10, ryc. 5, sum.
108. WIĄCEK Barbara: Cmentarzysko kultury pomorskiej w Rąbiu, pow. kartuski. *Rocznik Gdański*. T. 21: 1962 [druk.:] 1963.
Rec.: Łuka Leon Jan, *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 509—512.
109. WIĄCEK Barbara: Z badań nad osadnictwem z wczesnej epoki żelaza na terenie Luzina, pow. wejherowski. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 247—288, ryc. 28, sum.
110. KOMUNIKATY
Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków. Nr 103: 1972 (s. 6); Nr 108/109: 1973 (s. 4): Badania archeologiczne na cmentarzysku kultury wschodniopomorskiej w Osieku-Praczu w pow. wyrzyskim w roku 1972.
Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków. Nr 103: 1972 (s. 6—7): Cmentarzysko kultury wschodniopomorskiej w Hucie, pow. Bydgoszcz, i w Toninku, pow. Sepólno Krajeńskie.
Informator Archeologiczny. Badania 1970: Wilcze, pow. Bydgoszcz — cmentarzysko, s. 91.
Informator Archeologiczny. Badania 1971: Juszkowo, pow. Gdańsk — osada wczesnej epoki żelaza, s. 53—54; Luzino, pow. Wejherowo — osada, s. 117—118; Wysin, pow. Kościerzyna — cmentarzysko okresu halsztackiego, s. 104.
Informator Archeologiczny. Badania 1972: Chmielonko, pow. Kartuski — osada i cmentarzysko z okresu halsztackiego oraz wczesnego i środkowego okresu lateńskiego, s. 117.

4. Okres późnolateński, rzymski i wędrówek ludów

111. CHYŻEWSKA-SUŁOWSKA Maria: Kamienne stele nagrobne w rejonie Bałtyku w okresach późnolateńskim i rzymskim. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 117—162, tabl. 8, mapka, sum.
112. GODŁOWSKI Kazimierz: Chronologia przemian osadniczych i kulturowych w północnej części Europy Środkowej w V—VII w.n.e. (problem wędrówki). [Streszcz.]. Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych PAN. Oddział w Krakowie. T. 14: 1970. Część 2 s. 465—468.
113. GRABARCZYK Tadeusz: Sprawozdanie z badań na cmentarzysku kurhanowym z okresu rzymskiego w Odrach, pow. Chojnice w 1968 roku. *Komunikaty Archeologiczne*. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Bydgoszcz 1972 s. 62—70, ryc. 8.
114. HACHMANN Rolf: Die Goten und Skandinaviern. Berlin 1970. Walter de Gruyter u. Co 8° s. 584.
Rec.: Godłowski Kazimierz, *Sprawozdania Archeologiczne*. T. 24: 1972 s. 533—550.
115. JASNOSZ Stanisław: Ocalałe materiały z cmentarzyska w Oksywiu. *Fontes Archaeologici Posnanienses*. T. 21: 1970 s. 148—167, ryc. 21, Zsf., sum.
116. KLICHOWSKA Melania: Niezwykle interesujące znalezisko botaniczne z Pruszcza Gdańskiego. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 353—362, tab. 1, sum.
117. MACZYŃSKA Magdalena: Uwagi o chronologii i rozprzestrzenieniu paciorków w okresie rzymskim i wczesnej fazie wędrówek ludów. *Archeologia Polska*. T. 17: 1972 s. 349—390, tab. 5, Zsf.
118. ODRY — cmentarzysko kurhanowe z okresu rzymskiego w powiecie chojnickim, pod red. Jerzego Kmiecńskiego. Łódź 1968.
Rec.: Godłowski Kazimierz, *Sprawozdania Archeologiczne*. T. 22: 1970 s. 493—499; Przewoźna Krystyna, *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 572—575; te j ż e, *Zapiski Historyczne*. T. 35: 1970, zes. 1 s. 179—182.

119. OKULICZ Jerzy: Studia nad przemianami kulturowymi i osadniczymi w okresie rzymskim na Pomorzu Wschodnim, Mazowszu i Podlasiu. *Archeologia Polski*. T. 15: 1970 s. 419—497, tabl. 1, sum.
120. PIETRZAK Mirosław: Badania wykopaliskowe w Pruszczu Gdańskim pow. Gdańsk na cmentarzysku z okresu wpływów rzymskich. *Sprawozdania Archeologiczne*. T. 24: 1972 s. 73—80, ryc. 6, sum.
121. PIETRZAK Mirosław: Cmentarzysko wojowników w Pruszczu Gdańskim. *Z Otcłani Wieków*. R. 37: 1971 s. 75—78, ryc. 8.
122. PRZEWOŻNA Krystyna: Importy rzymskie na Pomorzu Wschodnim. *Pomorania Antiqua*. T. 2: 1968.
Rec.: Wielowiejski Jerzy, *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 517—519.
123. PRZEWOŻNA Krystyna: Osiedla z okresów późnolateńskiego i wpływów rzymskich na Pomorzu Wschodnim. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 163—277, ryc. 44, sum.
124. PRZEWOŻNA Krystyna: Z badań nad strukturą osadnictwa południowej strefy nadbałtyckiej u schyłku starożytności. *Slavia Antiqua*. T. 18: 1971 s. 63—81, map 3, sum.
125. PYRGAŁA Jerzy: Wapiennictwo w dorzeczu środkowej i dolnej Wisły u schyłku starożytności (I—IV wiek n.e.). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 19: 1971 nr 3 s. 351—367, sum.
126. WAGNER Norbert: *Getica. Untersuchungen zum Leben des Jordanes und zur frühen Geschichte der Goten*. Berlin 1967.
Rec.: Przewoźna Krystyna, *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 512—517.
127. WIELOWIEJSKI Jerzy: Kontakty Noricum i Pannonii z ludami północnymi. Wrocław 1970 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 4° ss. 355, tab. 2, map luźnych 6, indeksy. Polska Akademia Nauk. Instytut Historii Kultury Materialnej.
128. WIELOWIEJSKI Jerzy: Rozmieszczenie znalezisk rzymskich naczyń szklanych pomiędzy środkowym Dunajem a Bałtykiem. W: Liber Iosepho Kostrzewski octogenaris a veneratoribus dicatus... Wrocław 1968.
Rec.: Olczak Jerzy, *Slavia Antiqua*. T. 18: 1971 s. 385—388.
129. WOŁĄGIEWICZ Ryszard: Napływ importów rzymskich do Europy na północ od środkowego Dunaju. *Archeologia Polski*. T. 15: 1970 s. 207—252, sum.
130. KOMUNIKATY
Informator Archeologiczny. Badania 1970: Pruszcz Gdański, pow. Gdańsk — cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich, s. 105—106; Żęblewo, pow. Toruń — cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich, s. 136—137.
Informator Archeologiczny. Badania 1971: Pruszcz Gdański — cmentarzysko, s. 120; Skrzydlówko, pow. Kościerzyna — cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich, s. 149—150.
Informator Archeologiczny. Badania 1972: Odry, pow. Chojnice — cmentarzysko kurhanowe i płaskie z okresu wpływów rzymskich, s. 155; Pruszcz Gdański — cmentarzysko, s. 130.

5. Okres wczesno- i późnośredniowieczny

131. ANTONIEWICZ Włodzimierz: [Hasło:] Posągi. *Słownik Starożytności Słowiańskich*. T. 4, cz. 1, 1970 s. 241—246, z ryc.
132. BAHR E.: Zur Entstehung der kleinen westpreussischen Landstädte. W: *Acta Prussica. Abhandlungen zur Geschichte Ost und Westpreussens*. Fritz Gause zum 75 Geburtstag. Würzburg 1968.
Rec.: Wędkiewicz Andrzej, *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 566—568.
133. BŁASZCZYK Włodzimierz: Počátky polských měst ve světle archeologických výskumů. Brno 1971 8° ss. 53, ryc. 61.

134. BŁASZCZYK Włodzimierz: Vzikwane na gradowate w Polska w swetlinata na archeologiczestkite prouczerwania. Poznań 1972 8°.
135. BOGUWOLSKI Ryszard: Sprawozdanie z badań ratowniczych przeprowadzonych w Grucznie, pow. Świecie na stanowisku 2, w 1968 i 1969 roku. *Komunikaty Archeologiczne*. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Bydgoszcz 1972 s. 71—77, ryc. 6.
136. BUCZEK Karol: Problem organizacji terytorialnej Pomorza Gdańskiego w XII i XIII wieku. *Zapiski Historyczne*. T. 35: 1970 zes. 3—4 s. 137—157.
137. BUKOWSKI Zbigniew: W sprawie datowania pustych kabłączków skroniowych. W: *Berichte über den II. Internationalen Kongress für Slawische Archäologie*. Bd. 2. Berlin 1973 s. 307—314, ryc. 3, Zsf.
138. CHOIŃSKA Elżbieta: Końcowe wyniki badań prowadzonych na grodzisku wczesnośredniowiecznym w Topolnie, pow. Świecie n. Wisłą. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 383—443, ryc. 25, sum.
139. CHOIŃSKA Elżbieta: Osadnictwo wczesno- i późnośredniowieczne w Świeciu nad Wisłą w świetle badań w latach 1959—1960. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 385—478, tab. 4, ryc. 33, sum.
140. CIEPIELA Sławomira: Zabytki szklane ze Świecia nad Wisłą. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 479—496, ryc. 21, sum.
141. DĄBROWSKA Maria: Ogrzewanie i oświetlanie wnętrz mieszkalnych na ziemiach polskich w VI—XIII w. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 19: 1971 nr 3 s. 369—398, sum.
142. FENRYCH Wiktor: Polska nad Bałtykiem od X—XIX wieku. W: *Z dawnych i nowych dziejów Polski nad Bałtykiem*. Referaty z Sesji Naukowej zorganizowanej przez Szczecińskie Towarzystwo Naukowe w dniu 7 grudnia 1968 roku, w pięćdziesiąt rocznicę odzyskania niepodległości. Szczecin 1970 s. 17—40.
143. GAJEWSKI Leszek: Nowe stanowisko archeologiczne w miejscowości Jurata, pow. Puck. *Wiadomości Archeologiczne*. T. 36: 1971 s. 356—357, ryc. 2.
144. GŁOSEK Marian, NADOLSKI Andrzej: Miecze średniowieczne z ziem polskich. Łódź 1970 8° ss. 96, tabl. XXIII, map 5, ryc. 16, sum. Łódzkie Towarzystwo Naukowe. *Acta Archaeologica Lodziensia*. Nr 19.
145. GŁOSEK Marian: Znaki i napisy na mieczach wczesnośredniowiecznych w Polsce. Wrocław 1973 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 176 tabl. 46.
M. in. uwzględniono miecze z Elbląga, Gdańska, Gniewa, pow. Tczew, Malborka i Przydatków, pow. Sztum.
146. HAFTKA Mieczysław: Uwagi w sprawie wczesnośredniowiecznego osadnictwa północnej Pomezanii i kwestia lokalizacji Santyra. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 455—477, ryc. 3, sum.
147. HAFTKA Mieczysław: Wczesnośredniowieczne topory z Malborka. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 445—453, ryc. 7, sum.
148. HAFTKA Mieczysław: Wczesnośredniowieczne uzbrojenie żelazne z grobu ciałopalnego z Elbląga. *Rocznik Elbląski*. T. 6: 1973 s. 21—32, ryc. 14.
149. HENSEL Witold: Początki państwa polskiego i jego kultury. Tekst wykładów wygłoszonych w cyklu: „Osiągnięcia nauki polskiej”. Wrocław 1971 Zakł. Nar. im. Ossolińskich. Wyd. PAN 8° ss. 196, nlb. 1. Polska Akademia Nauk.
150. KAMIŃSKA Janina: Z zagadnień gospodarczo-społecznych Gdańska w X—XIV wieku. *Archeologia Polski*. T. 9: 1966.
Rec.: Rozenkranz Edwin, *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 564—566.
151. KIERSNOWSKA Teresa, KIERSNOWSKI Ryszard: Życie codzienne na Pomorzu wczesnośredniowiecznym. Warszawa 1970 Państw. Inst. Wydawn. 8° ss. 209, nlb. 3, tabl. 18.
Rec.: Chłopocka Helena, *Roczniki Historyczne*. R. 39: 1973 s. 175—176; Marciniakowa Anna, *Z Otczani Wieków*. R. 38: 1972 s. 69—71; Śląski Kazimierz, *Zapiski Historyczne*. T. 37: 1972 zes. 4 s. 176—177.

152. KMIĘCIŃSKI Jerzy, ŚLASKI Kazimierz: [Hasło:] Raciąż pow. Tuchola. *Słownik Starożytności Słowiańskich*. T. 4, cz. 2, 1972 s. 435—436.
153. KOWALCZYK Małgorzata: Sprawozdanie z prac wykopaliskowych kompleksu grodowego w Raciążu, pow. Tuchola w 1969 roku. *Komunikaty Archeologiczne*. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Bydgoszcz 1972 s. 87—89, ryc. 2.
154. LECIEJEWICZ Lech: Kształtowanie się stosunków gospodarczych i politycznych w basenie Bałtyku we wczesnym średniowieczu (Przegląd zagadnień). *Zapiski Historyczne*. T. 35: 1970 zes. 2 s. 7—21, Zsf.
155. LECIEJEWICZ Lech: O pierwszych kontaktach Słowian północno-zachodnich ze światem arabskim. W: Europa-Słowiańszczyzna-Polska. Studia ku uczczeniu Profesora Kazimierza Tymienieckiego. Poznań 1970 s. 213—227, ryc. 1.
156. LECIEJEWICZ Lech: [Hasło:] Pomorzanie. *Słownik Starożytności Słowiańskich*. T. 4, cz. 1, 1970 s. 223—224.
157. LECIEJEWICZ Lech [Hasło:] Pomorze. *Słownik Starożytności Słowiańskich*. T. 4, cz. 1, 1970 s. 224—226.
158. LECIEJEWICZ Lech: Pomorze we wczesnym średniowieczu. W: Problemy badań archeologicznych Polski północno-zachodniej. Materiały z Sesji Naukowej zorganizowanej z okazji 50-lecia Katedry Archeologii Pradziejowej i Wczesnośredniowiecznej U[niwersytetu] [im.] A[dama] M[ickiewicza], Poznań 20—21 listopada 1969 roku. Poznań 1972, s. 175—185.
159. LECIEJEWICZ Lech: Problemy morskie w badaniach nad polskim wczesnym średniowieczem. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 81—96, sum.
160. LECIEJEWICZ Lech: [Hasło:] Słowianie zachodni-geografia, osadnictwo, podziały terytorialne. *Mały Słownik Kultury Dawnych Słowian*. Warszawa 1972 Wiedza Powszechna s. 458—474.
161. LEPÓWNA Barbara: Gdańsk im 10. bis 13. Jahrhundert. W: Hanse in Europa. Brücke zwischen den Märkten 12. bis 17. Jahrhundert. Ausstellung des Kölnischen Stadtmuseums 9. Juni—9. September 1973. Köln 1973, s. 219—232, ryc.
162. LEPÓWNA Barbara: Garncarstwo gdańskie w X—XIII wieku. *Gdańsk Wczesnośredniowieczny*. T. 7: 1968.
Rec.: Kramarek Janusz, *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 519—525; Szafrńska Zoja, tamże, s. 525—529.
163. LEPÓWNA Barbara: Z badań nad ceramiką w grodzie gdańskim w X—XII w. (Zagadnienie ceramiki reliktovej). *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 279—303, tabl. 3, ryc. 12, sum.
164. MAZUR Adam, NOSEK Elżbieta: Wyniki badań metaloznawczych znalezisk żelaznych z Elbląga. *Rocznik Elbląski*. T. 6: 1973 s. 3—19, ryc. 35.
165. MIELCZARSKI Stanisław: Misja pruska Świętego Wojciecha. Gdańsk 1967. Gdańskie Towarzystwo Naukowe. Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych. Seria Monograficzna. Nr 36.
Rec.: Leciejewicz Lech, *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 569—572.
166. PODGÓRSKI Janusz T.: Wczesnośredniowieczne naczynie o cylindrycznej szyjce z Luzina, pow. Wejherowo. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 377—383, ryc. 2, sum.
167. POWIERSKI Jan: [Hasło:] Pomezania. *Słownik Starożytności Słowiańskich*. T. 4, cz. 1, 1970 s. 220.
168. POWIERSKI Jan: [Hasło:] Prusowie. *Słownik Starożytności Słowiańskich*. T. 4, cz. 1, 1970 s. 368—371.
169. ROPPEL Leon: Gdzie leżało Truso? *Nautologia*. R. 4: 1969.
Rec.: Powierski Jan, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*. [R. 15:] 1971 nr 2/3 s. 349—353.
170. ROPPEL Leon: Gdzie leżało Truso? Wyd. 2. Gdynia 1970 4° ss. nlb. 2, 37, nlb.

- 5, sum., Zsf. Polskie Towarzystwo Nautologiczne. *Limenologica*. Prace i Materiały Komisji Historii Portów.
171. SMOLAREK Przemysław: Kilka uwag w sprawie kształtowania się typów południowobałtyckich łodzi klepkowych. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 497—509.
 172. SMOLAREK Przemysław: Studia nad szkutnictwem Pomorza Gdańskiego X—XIII wieku. Gdańsk 1969.
Rec.: Prosnak Mieczysław, *Materiały Zachodniopomorskie*. T. 15: 1969 [druk.:] 1971 s. 515—519.
 173. SZYMAŃSKA Aleksandra: Badania sondażowe na grodzisku wczesnośredniowiecznym w Begardowie, pow. Wejherowo. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 363—382, ryc. 18, sum.
 174. ŚLASKI Kazimierz: Die Schifffahrt der Ostseeslawen im 9. -13. Jahrhundert. W: Berichte über den II. Internationalen Kongress für slawische Archäologie. Bd. II. Berlin 1973 s. 257—262, Streszcz. w jęz. polskim.
 175. ŚLASKI Kazimierz: La navigation des Slaves occidentaux sue la mer Baltique. *Acta Poloniae Historica*. T. 23: 1971 s. 11—28.
 176. ŚLASKI: Podziały terytorialne Pomorza w XII—XIII wieku. Poznań 1960.
Polem.: Buczek Karol, Problem organizacji terytorialnej Pomorza Gdańskiego w XII—XIII w. *Zapiski Historyczne*. T. 35: 1970 zesz. 3/4 s. 137—157.
 177. ŚLASKI Kazimierz: Słowianie zachodni na Bałtyku w VII—XIII wieku. Gdańsk 1969.
Rec.: Leciejewicz Lech, *Z Otchłani Wieków*. R. 36: 1970 s. 363—364; Łosiński Władysław, *Zapiski Historyczne*. T. 36: 1971 zesz. 4 s. 161—163; Osięgiowski Janisław, *Materiały Zachodniopomorskie*. T. 15: 1969 [druk.:] 1971 s. 512—515.
 178. ŚLASKI Kazimierz: Udział Pomorza Nadwiślańskiego w wymianie dalekosiężnej od VII—XI wieku. *Pomorania Antiqua*. T. 4. 1972 s. 97—121.
 179. WAPIŃSKA Anna: Materiały do wczesnośredniowiecznego bursztyniarstwa gdańskiego. *Gdańsk Wczesnośredniowieczny*. T. 6: 1967.
Rec.: Wojtasik Jerzy, *Materiały Zachodniopomorskie*. T. 15: 1969 [druk.:] 1971 s. 502—503.
 180. WĄSOWICZ Janusz Henryk: Die Kunst in Gdańsk vom 10. bis 17. Jahrhundert, W: Hanse in Europa. Brücke zwischen den Märkten 12. bis 17. Jahrhundert. Ausstellung des Kölnischen Stadtmuseums 9. Juni- 9. September 1973. Köln 1973 s. 251—269, ryc.
 181. WIĄCEK Barbara: Nowo odkryte grodzisko wczesnośredniowieczne w Luzinie, pow. Wejherowo. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 369—376. ryc. 4, sum.
 182. WIKŁAK Henryk: Gdańskie pochewki na noże z X—XIII wieku. *Gdańsk Wczesnośredniowieczny*. T. 6: 1967.
Rec.: Wojtasik Jerzy, *Materiały Zachodniopomorskie*. T. 15: 1969 [druk.:] 1971 s. 506—507.
 183. WIKŁAK Henryk: Obuwie gdańskie z XIII—XIV wieku. *Gdańsk Wczesnośredniowieczny*. T. 6: 1967.
Rec.: Wojtasik Jerzy, *Materiały Zachodniopomorskie*. T. 15: 1969 [druk.:] 1971 s. 507—508.
 184. WILKE Gerard: Badania archeologiczne na domniemanym (I) grodzisku w Świeciu n/Wisłą w 1969 r. *Komunikaty Archeologiczne*. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Bydgoszcz 1972 s. 119—125, ryc. 4.
 185. WILKE Gerard: Sprawozdanie z prac wykopaliskowych na grodzisku wczesnośredniowiecznym w Obrowie, pow. Tuchola w 1968 roku. *Komunikaty Archeologiczne*. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Bydgoszcz 1972 s. 90—94, ryc. 3.
 186. WILKE Gerard: Sprawozdanie z badań archeologiczno-architektonicznych w 1969 roku na domniemanym (II) grodzisku pomorskim oraz zamku pokrzy-

- zackim w Świeciu n/Wisłą. *Komunikaty Archeologiczne*. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Bydgoszcz 1972 s. 126—131, ryc. 3.
187. WILKE Gerard, POTEMSKI Czesław: Źródła archeologiczne do studiów nad wczesnośredniowiecznym osadnictwem z terenu Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego. *Prace Wydziału Nauk Humanistycznych*. Bydgoskie Towarzystwo Naukowe. Ser. C. Nr 10: *Prace Komisji Historycznej*. [T]: 7: 1970 s. 5—39, ryc. 29.
188. WILKE Gerard: Źródła archeologiczne do studiów nad osadnictwem wczesnośredniowiecznym z terenu powiatu tucholskiego (Część I). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne*. Zesz. 45. *Archeologia*. [Zesz.] III. Toruń 1972 s. 125—149, ryc. 23, Zsf.
189. WILKE Gerard: Źródła archeologiczne do studiów nad osadnictwem wczesnośredniowiecznym z terenu powiatu chojnickiego (Część 1). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne*. Zesz. 33. *Archeologia*. [Zesz.] 2: 1969.
Rec.: Łosiński Władysław, *Materiały Zachodniopomorskie*, T. 15: 1969 [druk.:] 1971 s. 508—512.
190. WILKE Gerard: Źródła archeologiczne do studiów nad osadnictwem wczesnośredniowiecznym z terenu powiatu wyrzyskiego (Część 1). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu. Nauki Humanistyczno-Społeczne*. Zesz. 33. *Archeologia*. [Zesz.] 2: 1969.
Rec.: Łosiński Władysław, *Materiały Zachodniopomorskie*, T. 15: 1969 [druk.:] 1971 s. 508—512.
191. ZBIERSKI Andrzej: Dalsze badania archeologiczno-architektoniczne w twierdzy nadmorskiej w Wisłoujściu. *Zeszyty Naukowe Politechniki Gdańskiej*. Nr 151. *Architektura*. Zesz. X. Gdańsk 1970 s. 113—131, ryc. 12, Zsf., sod.
192. ZBIERSKI Andrzej [Hasło:] Porty. *Słownik Starożytności Słowiańskich*. T. 4, cz. 1, 1970 s. 232—235, ryc. 3.
193. ZBIERSKI Andrzej: W sprawie kolegiaty na grodzie gdańskim w XI—XIII wieku. Na marginesie pracy: Stanisława Librowskiego: Na śladach wczesnośredniowiecznej kolegiaty i kapituły zamkowej św. Michała w Gdańsku. *Archiva, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 14: 1967. *Rocznik Gdański*. T. 28: 1969 [druk.:] 1970 s. 261—265.
194. ZBIERSKI Andrzej: O poglądach Ericha Keysera na wyniki polskich badań nad dziejami Gdańska i Pomorza Gdańskiego. *Rocznik Gdański*. T. 29—30: 1970 s. 219—234.
195. ŻAK Jan: Import zachodniosłowiański do Skandynawii w IX—XI wieku. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 123—143, tab. 4, tabl. 6, sum.
196. KOMUNIKATY
Informator Archeologiczny. Badania 1970: Baldram, pow. Kwidzyn — grodzisko i osady wczesnośredniowieczne, s. 141—142; Ciepłe, pow. Tczew — grodzisko I, s. 227—228; Grucznó, pow. Świecie — cmentarzysko, s. 166—167; Klasztorzek, pow. Kwidzyn — grodzisko, s. 172—173; Klasztorzek, pow. Kwidzyn — kościół z XIII—XV w., s. 234—235; Raciąż, pow. Tuchola — grodzisko, s. 197; Toruń — miasto, s. 250; Tuchola — zamek krzyżacki z XIV w., s. 250—251.
Informator Archeologiczny. Badania 1971: Baldram — grodzisko i osady, s. 75—76; Chmielno, pow. Kartusy — grodzisko wczesnośredniowieczne, s. 161—162; Grabowo, pow. Starogard — grodzisko, s. 171—172; Lubiszewo, pow. Tczew — grodzisko, s. 194—195; Pruszcz Gdański, pow. Gdańsk — osada, s. 211—212; Toruń — miasto, s. 264—265; Tuchola — zamek krzyżacki, s. 265—266.
Informator Archeologiczny. Badania 1972: Białogarda, pow. Lębork — gro-

dzisko, wczesnośredniowieczne s. 169—170; Lubiszewo — grodzisko, s. 200; Pelplin-Maciejewo — grodzisko, s. 211—212; Pińczyn, pow. Starogard, s. 212—213; Raciąż — grodzisko i cmentarzysko, s. 218—220; Toruń — miasto, s. 270—271; Tuchola — zamek krzyżacki, s. 271—272.

6. Różne kultury. Inne

197. JENSEN J.: Ulbjerg-Graven. Begyndelsen of den aeldre jernalder i Jytland. W: KUMŁ, 1965.
Rec.: Łuka Leon Jan, *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 563—564.
198. KUCZKOWSKI Wojciech, POTEMSKI Czesław: Badania archeologiczne Muzeum im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy w roku 1970. *Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków*. Nr 93: 1971 s. 4—6.
199. KUCZKOWSKI Wojciech: Prasłowiańskie cmentarzysko grobów kloszowych w Bydgoszczy-Brdyjuściu. Bydgoszcz 1970 16° podł. ss. 25, nłb. 2., ilustr. Muzeum im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.
200. KUCZKOWSKI Wojciech: Sprawozdanie z prac wykopaliskowych prowadzonych na cmentarzysku grobów kloszowych w Bydgoszczy-Brdyjuściu, w 1968 roku. *Komunikaty Archeologiczne*. Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969. Bydgoszcz 1972 s. 10—17, ryc. 5.
201. ODKRYCIA archeologiczne na terenie województwa gdańskiego. *Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków*. Nr 102: 1972 s. 7—9.
202. OKULICZ Jerzy: Pradzieje ziem pruskich od późnego paleolitu do VII w.n.e. Wrocław 1973 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 588, ryc. 254, bibliogr., indeks, sum. Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Monografie Dziejów Społecznych i Politycznych Warmii i Mazur. [T.] I.
203. OKULICZ Łucja: Kultura kurhanów zachodniobałtyckich we wczesnej epoce żelaza. Wrocław 1970 Zakł. Nar. im. Ossolińskich 8° ss. 264, tabl. 31, ryc. 16, mapa, bibliogr., sum. Polska Akademia Nauk. Instytut Historii Kultury Materialnej.
204. SZYMAŃSKA Aleksandra: Nowe odkrycia archeologiczne na Pomorzu Gdańskim w latach 1966—1967. *Pomorania Antiqua*. T. 3: 1971 s. 511—520, ryc. 11.
205. SZYMAŃSKA Aleksandra: Nowe odkrycia na Pomorzu Gdańskim w roku 1968. *Pomorania Antiqua*. T. 4: 1972 s. 493—508, ryc. 20.
206. KOMUNIKATY
Informator Archeologiczny. Badania 1971: Białosłowie, pow. Wyrzysk — cmentarzysko kultury grobów kloszowych i kultury wschodniopomorskiej, osada kultury łużyckiej, s. 111; Brzostowo Nowe, pow. Wyrzysk — osada kultury łużyckiej, grób wczesnośredniowieczny, s. 112; Nowinka, pow. Elbląg — cmentarzysko z V—VII w. n. e., s. 203—204.
Informator Archeologiczny. Badania 1972: Huta, pow. Bydgoszcz — cmentarzysko wielokulturowe z okresu halsztackiego oraz wczesnego i środkowego okresu lateńskiego, s. 95; Lubieszewo, pow. Nowy Dwór Gdański — osady i cmentarzyska z młodszej epoki kamienia, okresu późnolateńskiego i wpływów rzymskich, okresu wczesnego i późnego średniowiecza, s. 123—124; Nowinka pow. Elbląg — cmentarzysko, s. 209; Osiek-Prac, pow. Wyrzysk — cmentarzysko wielokulturowe z wczesnej epoki żelaza, s. 103.

SKOROWIDZ AUTORÓW

Anders Danuta 47
 Antoniewicz Włodzimierz 131

Bahr Egen 132
 Baranowski Henryk 1
 Błaszczuk Włodzimierz 133, 134
 Boguwolski Ryszard 86, 90, 91, 135
 Brocki Zygmunt rec. 57
 Buczek Karol 136, polem. 176
 Bukowski Zbigniew 8, 64, 92, 137

Chłopocka Helena rec. 151
 Choińska Elżbieta 22, 138, 139
 Chyżewska-Sułowska Maria 111
 Ciepiela Sławomira 140

Dąbrowska Maria 141
 Dąbrowski Krzysztof rec. 68
 Dekówna Maria 8

Fenrych Wiktor 142
 Florkowski Andrzej 50

Gajewski Leszek 143
 Gąssowski Jerzy 8, 23
 Gedl Marek 65, 87, 93
 Gierszewski Stanisław 72, 73
 Ginter Bolesław 74
 Gładkowska-Rzeczycka Judyta 51—54
 Głosek Marian 144, 145
 Godłowski Kazimierz 66, 112, rec. 144,
 188
 Grabarczyk Tadeusz 113
 Gurba Jan rec. 9, 78

Hachmann Rolf 114
 Haftka Mieczysław 146—148
 Hensel Witold 15, 59, 67, 94, 149
 Hilczerówna Zofia 39

Jasnosz Stanisław 115
 Jaworski Marian 15
 Jażdżewski Konrad 42, 60
 Jensen J. 197

Kamińska Janina 150
 Kapica Zdzisław 55
 Kempisty Andrzej 23
 Kempisty Elżbieta 75
 Kiersnowska Teresa 151
 Kiersnowski Ryszard 151
 Klichowska Melania 116
 Kmiecinski Jerzy 152, red. 118
 Kmietowicz Anna 48
 Konopka Marek 25, 27, red. 4—6
 Kostrzewski Józef 43, 44, 61
 Kowalczyk Jan 76
 Kowalczyk Małgorzata 153
 Kozłowski Janusz Krzysztof 66, 77
 Kozłowski Stefan Karol 78
 Kramarek Janusz rec. 162
 Krauze Jerzy 16
 Kreja Bogusław 14
 Kruk Janusz 95
 Krzyżaniak Lech rec. 99
 Kucharenko Jurij V. 68
 Kuczkowski Wojciech 96, 198—200.

Labuda Gerard red. 12
 Leciejewicz Lech 8, 154, 155—160, rec.
 165, 177, red. 8

Lempka Aleksander 16
Lepówna Barbara 161—163
Lorentz Stanisław 28, 29

Łosiński Władysław rec. 177, 189, 190
Łowmiański Henryk 69, 70
Łuka Alicja 30—33
Łuka Leon Jan 3, 17, 40, 46, 70a, 73,
97, 98, rec. 108, 197, red. 10, 11, 34,
70a

Maciukiewicz-Czarnecka Barbara 79
Malinowski Andrzej 56
Malinowski Tadeusz 88, 99
Mamuszka Franciszek 32
Marciniak Józef rec. 95, 99
Marciniakowa Anna rec. 151
Masicka Halina 71
Mazur Adam 164
Mączyńska Magdalena 117
Męclewska Marta rec. 47
Mielczarski Stanisław 165

Nadolski Andrzej 144
Nosek Elżbieta 164

Okulicz Jerzy 18, 119, 202
Okulicz Łucja 203
Olczak Jerzy rec. 128
Osieglowski Janisław rec. 177

Pelczar Marian 19
Pietrzak Mirosław 120, 121
Pietrzak Teresa 2
Podgórski Janusz T. 34, 100—102, 166
Potemski Czesław 187, 198
Powierski Jan 165, 168, rec. 169
Prosnak Mieczysław rec. 172
Przewoźna Krystyna 41, 44, 122—124,
rec. 118, 126
Pyrgała Jerzy 125

Rajewski Zdzisław 35
Richter Stanisław 16
Roppel Leon 169, 170
Rozenkranz Edwin rec. 150
Różańska Halina 103, 104
Rudnicki Mikołaj 57

Sarnowska Wanda 80
Siuchniński Kazimierz rec. 9
Skarbek Elżbieta 105, 106
Smolarek Przemysław 36, 171, 172
Sobociński Marian 107
Stieber Zdzisław red. 12
Sulimirski Tadeusz 62, 63
Szafrńska Zoja rec. 162
Szymańska Aleksandra 20, 173, 204, 205
Ślaski Kazimierz 152, 174—178, rec. 151

Tetzlaff Wanda 81, 82
Tyszkiewicz Jan rec. 94

Urbańczyk Stanisław 58

Wagner Norbert 126
Wapińska Anna 179
Wąsowicz Janusz Henryk 180
Wędzki Andrzej 8, rec. 132
Wiącek Barbara 24, 37, 38, 108, 109, 181
Wielowiejski Jerzy 64, 127, 128, rec. 122
Wiklak Henryk 182, 183
Wilke Gerard 184—190
Wiślański Tadeusz 83, 84
Wojtasik Jerzy rec. 179, 182, 183
Wołagiewicz Ryszard 129

Zbierski Andrzej 45, 191—194

Żak Jan 195
Żurowski Kazimierz red. 7, 13
Żurowski Tadeusz Roman rec. 34